

FAMÍLIA MAGRINYÀ

Origen

Hi han varies explicacions antroponímiques del cognom Magrinyà. En Moll opina que prové de Macrinianus, derivat del cognom llatí Macrinus, nom de sant. Almerich diu que aplegant en el mateix nom els Magret, Magrí, Magrinyà, venen a indicar persona o cosa flaca, de poc greix, home de poques carns: magre. Afegeix que un terreny magre es el que dona poc fruit. Per últim, diu que antigament i a prop d'Olerdola, existia el lloc de Magrinia-no. Efectivament, a l'Alt Penedès, a tocar aquesta vila hi havia l'actual despoblat d'aquesta anomenada. Els avantpassats de la meua dona eren originaris de pobles de les rodalies i comarques veïnes. El fet que tots els Magrinyà que he pogut localitzar a la Catalunya d'abans d'aquest segle, reculant uns 500 anys, siguin originaris d'aquestes contrades, em ve a confirmar que l'origen del cognom rau en l'actual despoblat a tocar d'Olerdola, no negant, però, que el dit despoblat l'hagués pres del llatí Macrinus, amb sant o sense.

Si és possible que, d'antic, els Magrinyà haguessin pres el nom de Magrinia, això coincidiria en el fet de la localització d'aquestes nissagues, que en els *Fogatges de 1497 i 1553* no els situa massa lluny d'aquest indret.

En primer lloc hem de dir que totes les famílies d'aquest cognom a Catalunya, en els segles XV i XVI es troben instal·lades just en les comarques veïnes, al sud-oest de l'Alt Penedès (Olerdola) i per tant en un reduït espai físic de Catalunya. No he trobat cap Magrinyà apartat d'aquesta zona. Això em fa creure que tota aquesta família tenia un únic origen, des d'on es van expandir.

En el fogatge de 1497 només he trobat 3 famílies d'aquesta nissaga. Dos eren al sud de La Segarra (Montoliu) i l'altra al Tarragonès (Constantí). En canvi en el *Fogatge de 1553* ja trobem a Catalunya 20 famílies Magrinyà, de les quals continua la branca Montoliu (només en una família) i la de Constantí. Prop de La Segarra, com si formessin un conjunt amb la de Montoliu, han aparegut 4 famílies a L'Alt Camp (Montferri, Valls, Fonscaldes i Picamoixons) i una a la Conca de Barberà. En total 6 famílies en aquesta zona. En aquest últim *Fogatge* localitzem 14 famílies de les quals 11 s'ubiquen al Tarragonès (Torredembarra, Creixell- Roda de Berà, Altafulla, Vilaseca, Puigdelfí, Constantí, Tamarit amb tres nuclis familiars, el Catllar i Tarragona), 2 al Baix Penedès (Vendrell i Bonastre) i 1 al Baix Camp (Mont-roig). Totes, doncs, a la línia costanera que abasten aquestes comarques veïnes. En conjunt tots els Magrinyà de fa més de 500 anys vivien en una petita parcel·la de Catalunya.

Amb el pas dels segles, aquesta nissaga va anar pujant per la línia de la costa i altres comarques properes referides anteriorment. A Calafell, on els Mainé tenen una bona casa, em diuen que es el mateix Mainé, que Mañé, que Manyer...al igual que Pedro, Pedró o Pedru...

Història

No tinc massa informació sobre la família Magrinyà, però si la suficient, no només per a confeccionar l'arbre genealògic, la seva projecció geogràfica i professional, sinó també per a establir una línia general de la que imagino la seva forma de ser, el seu moviment social.

Es tracta d'una família que, al llarg dels segles, no es va moure, com era el més habitual, de les comarques del Penedès, fins ben entrat el segle XX.

Del primer Magrinyà que tinc notícia és de Pau Magrinyà, un menestral espadenyer de Vilarrodona, que sense que li sobrés res, devia viure d'una forma relativament acomodada, amb el seu petit taller propi. Pau devia néixer a mitjans del segle XVII. Farà, doncs, uns 350 anys, en el sí d'una família que, per tradició, estarien en el mateix negoci. Va ser avi 8 dels de la nostra generació. Suposo, encara que no ho se del cert, que Catharina, la noia amb qui es va casar, era també natural de Vilarrodona. Com devia ser aquest poble fa quasi quatre segles? Com sempre, m'agradaria traslladar-m'hi per un dia i passejar, escoltar...

Només conec l'existència d'un fill d'aquest matrimoni, Gaspar Magrinyà, avi 7, que va començar d'aprenent amb el seu pare. Després va heretar el taller familiar amb el que va perpetuar, a Vilarrodona, la tradició familiar. Gaspar es va casar amb Tecla Solé i Mas, àvia 7, una joveneta que havia nascut el 5 d'abril de 1702 a la Pobla de Montornès, d'on segurament eren originaris els seus pares, els pagesos Pere Solé i Isabel Mas, avis 8. Ja en els *Fogatges de 1553* apareixen 3 famílies Solé a la Pobla de Montornès.

La família s'havia traslladat des de l'interior fins a la costa tarragonina, a les proximitats de l'Arc de Berà, emportant-se l'ofici heretat de la seva família, i instal·lant-se a la Pobla. Allà van tenir diversos fills. El més gran, l'hereu, Joseph Magrinyà i Solé, avi 6, havia nascut el 30 de febrer de 1724 i va continuar la tradició familiar d'espadenyer, fent-se càrrec del taller del seu pare, que donava els suficients diners per a, sense fills, anar vivint. Als 24 anys es va casar amb Maria Manyer i Virgili, àvia 6, el 8 de desembre de 1748. Ella havia nascut a Vespella el 27 de juliol de 1731, per tant només tenia 17 anys quan es va casar. Provenia d'una família de la mitjana "pagesia", de la que, com que no era pubilla, poca cosa va poder aportar al matrimoni. Només un senzill aixovar. El seu pare, avi 7, va ser Joseph Manyer Jansa, que es dedicava al conreu de les vinyes, heretades dels seus pares, Joseph Manyer, avi 9, casat amb Maria Jansa, àvia 9. Ell, de família molt nombrosa, citada als *Fogatges*, de gran tradició al tarragonès. Ella de família d'origen antic a La Pobla de Montornès.

En Josep Manyer Jansa tenia una petita ferreria, principal font d'ingressos, que segur devia anar a parar a mans d'un altre dels seus fills. Josep Manyer Jansa, pare de Maria, s'havia casat amb Maria Virgili Boronat, àvia 7, natural de Vespella, d'on també eren els seus pares, Antoni Virgili, avi 8, i Maria Boronat, àvia 8, casats el 18 d'agost de 1709 i propietaris d'una finca amb una bona casa pairal. Els Virgili eren família antiga de Vespella, documentada al segle XV, molt aposentada, i que també es va estendre per La Nou de Gaià. Els pares d'Antoni Virgili, avi 8, van ser Antoni Virgili i Catherina, avis 9. Els pares de Maria Boronat, Barthomeu Boronat i Maria, avis 9.

Els que tenien taller d'espadenyeria simultaniejaven la feina al taller amb el treball al camp (vinyes), com a jornalers o com a petits propietaris. En qualsevol cas, contribuïen a la manutenció de la família amb un petit corral domèstic i un petit hort, de propietat o cedit en un cens.

Fins aquí, doncs, ens trobem amb la família Magrinyà, que originària d'una família d'artesans menestrals de Vilarrodona, havien baixat fins La Pobla de Montornès i s'uneixen a la família Manyer- Virgili, pagesos acomodats, del veí poble de Vespella. Es tracta, en conseqüència, de dos famílies que sense fer grans desplaçaments, s'entrellacen dins d'una mateixa escala social de l'època, i en les dues categories més estandarditzades del moment: la petita indústria artesanal i el cultiu de la terra.

Anem ara als avis 5. Gaspar Magrinyà i Manyer i Rita Ferrando Rovira. Tot fa pensar que Gaspar, segurament el cinquè dels germans, ja no es va poder fer càrrec de la espadenyeria, que devia anar a parar a un dels germans grans. Havia nascut a La Pobla de Montornès el 27 de desembre de 1757 i aquí va continuar tota la seva vida. S'havia casat als 28 anys, el 16

d'abril de 1785 amb Rita, filla de Ramón Ferrando i Maria Rovira, avis 6, que venien d'una família de pagesos de La Nou, poble veí, a cavall entre La Pobla de Montornès i Vespella.

Aquest matrimoni va tenir una nombrosa descendència que, com era habitual en aquells temps, va quedar molt minvada degut a l'alta mortaldat infantil. Joseph Magrinyà i Ferrando, que havia nascut el 6 de febrer de 1798, era el tercer dels germans que havia estat batejat amb aquest nom. Els altres dos, morts albat, ho havien estat en les dates de 20 de gener de 1786 i 15 de gener de 1791. Nascut a La Pobla de Montornès, va viure aquí fins que es va casar amb Francesca Pedro, àvia 4, de família originària de Calafell (hi ha antecedents d'aquesta família al segle XV assentats a Calafell i Bellvei). Aquí es va assentar el nou matrimoni, vivint de la col·laboració en els treballs del camp, a les terres de la família Pedro, cultivant les vinyes, cosa que va fer el marit que no tenia cap tipus de fortuna ni ofici. De entre els fills de l'anterior matrimoni va néixer Joseph Magrinyà i Pedro, avi 3, que, com que tampoc posseïa terres, es guanyava la vida com bracer, al cuidat de les vinyes de parents i amics. Tota la seva vida va transcórrer a Calafell, on es va casar amb l'àvia 3, Madrona Vidal i Manyer, filla d'un pagès modest, propietari de Calafell, Salvador Vidal, avi 4, i de Maria Manyer, àvia 4, natural de Bellvei. Tota la família d'aquesta àvia 4 era natural de Bellvei des de al menys el segle XV.

Joseph va treballar molt dur per treure endavant a la família; tenia interès en donar-los una bona formació, caràcter e interès per a les coses, especialment per a la mecànica, cosa que va influir especialment en el seu fill que va sobreviure i que també es deia Joseph. A part d'aquest fill Joseph, el matrimoni va tenir dues filles més, Francesca Magrinyà i Vidal, tia-àvia 2, nascuda a Calafell el 27 de novembre de 1854 i que va morir jove, soltera i sense descendència i Magdalena Maria-Antònia Magrinyà i Vidal, també tia-àvia 2 que es va casar amb un fabricant de galetes de Badalona i dels que no se que va passar amb ells. Ella havia nascut a Calafell el 23 de desembre de 1858 i va ésser batejada dos dies després, el dia de Nadal. El pare, Joseph Magrinyà i Pedro va morir a Calafell l'any 1905.

Ja he citat que només va sobreviure un fill del matrimoni, Joseph Magrinyà i Vidal, besavi que havia nascut a Calafell l'any 1861. Va heretar la casa en la que vivia amb els seus pares, i uns petits terrenys. També va heretar del seu pare un gran interès per tot: els nous descobriments de les ciències, la mecànica, els ingenis...Invertia tots els estalvis sobrers, que no eren gaires, en la compra de llibres tècnics en els que poder aprendre i sempre tractava de fer descobriments i invents en el camp de la tècnica. Encara de gran, construïa pels seus nets curiosos ingenis de vapor, que funcionaven a base d'alcohol, vapor d'aigua, bieles, regulador de boles i fins i tot un volant que, unit a una corretja, es podia utilitzar coma màquina serradora. Tot això tenia un gran mèrit si tenim en compte que parlem d'un pagès sense estudis ni diners, als primers anys del segle XX, en un poblet que en prou feina vivia del cultiu de la vinya. Sembla que encara avui es conserven alguns dels seus llibres de la petita biblioteca que va anar formant.

Fins aquí hem vist la reunió d'un conjunt de famílies de llarga tradició en la comarca amb antiguitat, totes elles, de segles en aquestes terres i, per tant, se suposa que molt conegudes entre elles i emparentades al llarg dels segles. Totes elles també pertanyent a una classe mitja dins la pagesia comarcal, algunes, a més, amb tallers i oficis menestrals.

El besavi Joseph Magrinyà Vidal es va casar amb Maria Rovira i Nogués, la besàvia, una vilanovina vuit anys més jove que ell, nascuda l'any 1869. Quins eren els orígens de la besàvia Maria Rovira?

Els primers coneixements que tinc d'ells son de l'avi 11, Antón Rovira, hereu de Can Rovira d'Albinyana i que estava casat amb Àngela, àvia 11. Va ser Honorable Batlle d'Albinyana. Família antiga i important de la població. Aquest matrimoni va viure entre finals del segle XVI i mitjans del XVII. L'avi Antón vivia del que rentaven les seves terres en el municipi. Tenien

grans finques amb les corresponents masoveries, que s'estenien al llarg de la encara coneguda com Costa Rovira. La seva gran font d'ingressos era la vinya. Eren els més forts hisendats del lloc, la qual cosa fa pensar que sense ser excessivament rics, no passaven cap tipus d'estretor sinó que més aviat vivien folgadoament. Eren una de les famílies més acomodades de l'entorn. Consta documentalment que l'Antón, el 1595 vivia a Albinyana.

L'hereu de la família, avi 10, va ser el seu fill Isidre Rovira, que es va fer càrrec del Mas Rovira amb tota la hisenda, a la que va dedicar tot el seu esforç professional. Havia nascut a Albinyana l'any 1625. Es va casar dues vegades. La primera dona va morir jove i sense descendència. Va tornar a casar-se amb Catherina, àvia 10, que es suposa era filla d'Albinyana. Varen tenir diversos fills i, de tots ells, Joan, l'avi 9, per ser el gran, va ser l'hereu.

En Joan havia nascut a Can Rovira d'Albinyana l'any 1655 i es va casar als 27 anys, en 1682 amb Lluïsa Aguiló, àvia 9. El casament es va celebrar a Can Rovira i aquí va seguir vivint el matrimoni, fent-se càrrec de la hisenda fins el final de les seves vides.

Al llarg d'aquestes generacions i de les successives, els germans Rovira no hereus es van anar escampant entre Albinyana (hi ha molts cognoms Rovira actualment al poble) i localitats pròximes. L'hereu del Joan i la Lluïsa va ser Isidre Rovira i Aguiló, avi 8, que també havia nascut a Can Rovira l'any 1683. Era el més gran dels diversos fills d'aquest matrimoni. A l'igual que els seus antecessors, va mantenir l'herència, vivint de les rendes del patrimoni abans i després del seu matrimoni amb Magdalena Sanabre, àvia 8, una jove, no pubilla, natural del poble veí de Bonastre (ja trobem als Sanabre assentats a Bonastre l'any 1553), matrimoni realitzat l'any 1698. Els dos nuvis eren joveníssims, ell tenia 15 anys.

El fill d'aquests, Joan Rovira i Sanabre, avi 7, hereu, portava les finques i es va fer càrrec de la família. Havia tingut alguns germans més grans que ell, però havien mort joves, igual que algunes de les seves germanes. Joan havia nascut a Can Rovira de la Plaça Vella d'Albinyana l'any 1708 i es va casar amb Madrona Palau, àvia 7, l'any 1731, quan tenia 23 anys. A partir d'aquesta generació no se quan o quins dels avis descendents va deixar de ser l'hereu. Possiblement el seu fill o, en tot cas, el seu net.

Sabem que el fill, Isidre Rovira i Palau, avi 6, vivia també a Albinyana, al carrer Major nº 1, que no crec que fos casa principal dels Rovira, cosa que em fa suposar que aquest ja no seria l'hereu de la família. Havia nascut, precedit de germans més grans que van arribar a adults, l'any 1740 i als 24 anys, en 1764, es va casar amb Cristina Nin, àvia 6, família molt estesa per la comarca i de cognom que, paral·lelament va apareixent amb la família Ferrer, amb la que s'uniran finalment al segle XX, i que també son originaris d'aquesta part de la Catalunya nova.

D'aquest matrimoni tinc coneixement de la existència de tres fills. Un d'ells, Joseph Rovira i Nin, nascut a Albinyana l'any 1773. De gran, i sense marxar del poble, al casar-se, va anar a viure a Cal Po del Rovira, del diminutiu Josepó. Un segon fill va ser Magí Rovira i Nin, nascut l'any 1775 també a Albinyana. Aquest va passar a viure a Cal Po del Tureu, a la mateixa localitat. Ignoro el perquè del Po (Josepó) d'aquest germà, encara que possiblement, com no era hereu, passaria a ocupar l'habitatge de la seva dona i aquesta portaria incorporat el nom de Po.

El tercer fill, Joan Rovira i Nin, avi 5, també havia nascut a Albinyana, l'any 1771. El fet d'haver nascut set anys després del matrimoni dels seus pares, en famílies habituades a tenir molts fills, a pesar de l'alta mortalitat infantil, juntament amb la professió declarada de comerciant, fa pensar que no s'ocupava de cultius ni hisendes i, per tant, sembla evident que l'hereu seria un germà més gran, del que no tinc dades.

Al seu certificat de matrimoni fa constar, com he assenyalat, que és comerciant però no especifica més dades ni existeix documentació. Devia ser un noi de cabell ros ja que se'l coneixia pel motiu de "Lo Ros", encara que també se'l podia anomenar així per la casa on va

viure al llarg de la seva vida, Cal Ros, si més no des de que es va casar, l'any 1792, amb Marta Riambau i Janer, àvia 5.

Dels avis 5 passem als avis 4. Només tinc notícia d'un fill d'aquells, que tampoc va ser hereu, Isidre Rovira i Riambau, avi 4, que havia nascut a Albinyana l'any 1794. Devia tenir un germà més gran, hereu d'aquesta branca de la família. Tampoc tinc notícies de a que es dedicava i de que vivia l'avi 4. Es va casar, primer, als 24 anys d'edat, al 1818 amb Marianna Manyer i Plana. Aquest matrimoni va passar a viure a Cal Farruel d'Albinyana, segurament casa de la Marianna i van tenir tres fills: Joan, Isidre i Antoni Rovira Manyer, nascuts respectivament els anys 1820, 1821 i 1822.

Poc després va morir la Marianna i, quan el petit dels fills tenia 12 anys, l'avi Isidre Rovira es va tornar a casar, l'any 1834, als 40 anys d'edat, amb Teresa Gestí i Calbet, àvia 4. Era una noia de Masarbons, poble veí, i amb la que va tenir vuit fills. Isidre i Pau, bessons, nascuts el 1835, Joan el 1837, Teresa el 1839, Jaume el 1841, Joseph el 1844, Rosa el 1846 i Francesc el 1850. El pare, encara que va morir bastant gran, havia fet testament l'any 1844, als 50 anys d'edat. Dels fills d'aquest segon matrimoni, Joseph Rovira i Gestí, que havia nascut el 30 de gener de l'any assenyalat, va ser l'avi 3. Dels seus germans només se que Teresa es va casar amb Antoni Vicente i Figueras.

Com he dit abans, Joseph Rovira i Gestí, avi 3, va néixer a Albinyana on va viure a casa dels seus pares fins que es va casar el 28 de juny de 1868, a l'església parroquial de Sant Antoni de Vilanova i la Geltrú, als 24 anys d'edat, amb Maria Nogués i Pla, àvia 3, vilanovina de 20 anys d'edat, nascuda l'any 1848. Es van quedar a viure a Vilanova. Amb ell aquesta branca dels Rovira després de molts segles d'arrels a Albinyana, va anar cap a la costa. Es va dedicar a fer de pagès, a compte d'altres, com a medi per guanyar-se la vida. No tenia terres ni altres bens propis. Només la casa que segurament va aportar l'àvia Maria. Tots dos van morir a Vilanova.

Només sé de l'existència de dos fills. L'un, Joseph Rovira i Nogués, oncle-avi 2, que va emigrar a Cuba, com tantíssims catalans, i sobre tot en aquesta comarca costera del Garraf. Per un cúmul de circumstàncies típiques de l'època, penúries, dificultats econòmiques, esperit emprenedor i aventurer, desitjos de fer fortuna, eren molts els que s'aventuraven a fer la travessa a Cuba. Durant a prop de cent anys gaire bé no es va tenir coneixement d'aquesta branca de la família d'"americanos". Es va casar, en Joseph, amb una jove de cognom Portales, i van tenir tres fills, Maria, América i Josep Rovira Portales, nascut, aquest últim l'any 1912. Suposo que, a l'illa, van fer els seus estalvis i vivien d'una manera acomodada, entre les dictadures de Batista i Castro. Més tard van emigrar a Miami, als Estats Units, on sembla que deuen seguir vivint. Hi ha poca relació amb aquesta branca de la família, només algunes cartes. La última està datada de 1976 i no aporta dades especialment significatives. Es conserven a l'arxiu de Josep Puig Magrinyà. Han servit, si més no, per a reconstruir, en part, la descendència de Josep Rovira i Nogués.

Dels tres fills, ja citats, Maria es va casar a Miami i sembla que del seu matrimoni hi ha descendència. Igual passa amb la seva germana América. Maria Angeles escriu des de Madrid dient que, amb els seus pares, ha pogut sortir de Cuba i, via la capital d'Espanya, esperen anar a New York on es troba un germà d'ella, que els va enviant diners per la seva manutenció i que els va enviar els passatges d'avió per sortir de l'illa. Només van poder sortir amb la roba posada, res de diners, ni de records... Maria de los Angeles Quintana i Rovira es filla d'una d'aquestes germanes i crec que ara viu a New York. També viu a New York un germà del que no tinc cap dada.

El tercer fill, Josep Rovira i Portales, es va casar amb Catalina, filla d'immigrants novaïorquesos i sabem que va morir a Miami el 2 d'abril de 1976, o sigui, als 64 anys d'edat. Del seu matrimoni amb Catalina va tenir cinc fills: José-Manuel, que sembla que viu a Puerto Rico; José-Benito que continua vivint a Miami amb els seus fills; una noia de al que no se el nom i segueix vivint a Cuba ja que no va poder emigrar degut a l'edat avançada del seu marit (tenien fills) ; una altra filla de la que tampoc tinc dades, continuava vivint a Miami, al menys fins 1976, en companyia de la seva mare Catalina.

Josep i Catalina tenien, a Miami, un petit negoci consistent en la elaboració industrial de productes de pastisseria. Al poc de morir Josep, l'any 1976, ella no podia continuar fent-se càrrec del negoci i se'l va vendre.

He de tornar ara enrere, a la germana de Josep Rovira i Nogués, Maria Rovira i Nogués, nascuda també a Vilanova i la Geltrú l'any 1869. Aquesta besàvia era la germana gran. Es va casar amb Josep Magrinyà i Vidal, de Calafell, a quina família hem dedicat la primera part d'aquest capítol. Aquest matrimoni va estar-se sempre a Vilanova i va tenir dues filles: Maria i Dolors-Montserrat.

Dolors-Montserrat Magrinyà i Rovira, tia-àvia, va ser sempre coneguda com "la tieta Pepita". Va viure sempre, amb els seus pares, a Vilanova, on havia nascut el 9 de febrer de 1894, i restant sempre soltera. Quan va morir la seva mare, ella i el seu pare van anar a viure a casa de la seva germana, l'àvia Maria. Va morir als 91 anys el 12 de juny de 1985.

Maria Magrinyà Rovira, l'àvia Maria, era la germana gran. Havia nascut també a Vilanova, quatre anys abans, el 9 de març de 1890, i va morir també a Vilanova pocs dies abans de fer els 95 anys, el 5 de febrer de 1985, quatre mesos abans que la seva germana. Estava casada amb Josep Puig i Vendrell, l'avi, de la seva mateixa edat, natural de Sant Pere de Ribes i del que va quedar vídua quan aquest va ser assassinat en una cuneta de la carretera de Cunit, d'un tret al clatell, l'any 1936, durant la guerra civil espanyola. D'aquest i de la seva família ens ocuparem en el capítol dedicat a la nissaga dels Puig.

Ara, només dir que els avis Puig-Magrinyà varen tenir tres fills: Josep, casat amb Nuria Giró i Carbonell, pares de Josep, Nuria i Lluís Puig i Giró; Maria Assumpció, casada amb Antonio Ferrer Pi, pares de Carlos, Maria Antonia, Maria Victoria, José Odón, Ana Maria, Miguel, Enrique, Francisco, Maria del Mar i Marta Ferrer Puig; i Montserrat, casada amb Josep-Maria Ferrer Soler, pares de Jose-Maria, Montserrat, Eduardo, Pablo, Maria-Elena, Inés, i Mónica Ferrer Puig. Tots els nets varen néixer acabada la segona gran guerra.

Sintetitzant sobre la família Magrinyà Rovira: els Magrinyà eren barreja de menestrals artesans i pagesos, que al llarg de tantes generacions, uns quants segles, no es van moure, ni en els seus matrimonis ni en les seves vides, d'una petita part de la Catalunya Nova, entre els límits de l'enclavament que comprèn les comarques nord-oriental del tarragonès, juntament amb el Baix Penedès i l'Alt Camp; els Rovira, son una família de la "pagesia catalana", mitjans terratinents, que, sense viure en l'opulència, foren pagesos benestants. Poc a poc, amb el pas de successives generacions i al anar perdent, la nostra branca, la condició d'hereus, van anar perdent aquella independència econòmica, fins arribar al segle passat sense dificultats econòmiques, però sense que els sobrés res. Els Rovira pràcticament al llarg curs dels segles no es van moure del Baix Penedès, d'Albinyana, on tenien ben assentades les seves arrels. Després que la nostra branca deixés de ser propietària de terres, van passar a ocupar-se, sense abandonar la pagesia, d'opcions més comercials. No va ser fins finals del segle XIX que varen començar el seu arrelament al Garraf: Vilanova i la Geltrú, on van restar fins els pares de la nostra generació.

Els cognoms que han anat surtin al llarg d'aquest capítol: Magrinyà, Rovira, Gestí (aquests dos últims es repeteixen amb freqüència en el "*Primer llibre d'esposalles*" d'Albinyana, de principis del segle XVII), Pedro, Manyer, Nin... son abundosos al llarg dels segles passats en aquesta part concreta de Catalunya, la qual cosa indica, no solament la escassa mobilitat de les famílies (no hi havia medis ni raons per a fer-ho) sinó que també ens alerta sobre les unions i re-unions entre si de parents que originàriament ho devien ser i que tot i que no havien passat tantes generacions, havien perdut la memòria del nexa en comú.

No tinc coneixement que es conservi cap documentació d'aquesta nissaga, només les breus dades assenyalades al llarg d'aquest capítol, encara que probablement a Albinyana es conservi algun arxiu antic de casa Rovira. La major part de les dades de la família Rovira d'Albinyana me les ha facilitat, amb molta il·lusió, el gran historiador d'aquest poble, Manel Bofarull. Les dades de la família Magrinyà, provenen de les meves investigacions a través d'arxius parroquials i de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de l'Arquebisbat de Tarragona.

Excursió amb Manel Bofarull

Anys enrere, quan vaig començar a recollir dades per aquestes "Notes de família", va caure a les meves mans un llibre titulat "Nom de lloc del terme d'Albinyana".

L'àvia de la meva dona, Maria Magrinyà Rovira, em deia, temps enrere, que la seva família era originària d'Albinyana, però no em sabia dir res més. Vaig pensar que potser l'autor del llibre que va caure a les meves mans em podria aportar més informació, doncs el llibre semblava força ben documentat. Així que vaig tractar de localitzar-lo i ho vaig aconseguir.

Em va donar entrada a la seva casa de Barcelona, em va obrir els seus arxius i em va facilitar abundant informació, molt ben documentada. Don Manel és un autèntic erudit, historiador profundament vocacional, investigador nat i incansable i amb veritables ganes, interès i disposició per donar facilitats a qui, com jo, s'està iniciant en aquests temes. Donava la sensació que el coneixia de tota la vida, de que existia una bona amistat entre ambdós. I tot just l'acabava de conèixer.

Ens vam veure a casa seva en diverses ocasions, fins el dia en que es va oferir a acompanyar-me a conèixer "in situ" Albinyana. El vaig recollir ben aviat, un dia feiner de finals de novembre i ens vam posar en marxa. A la vista del poble ja vam parar a fer fotografies. A l'arribada, després d'aparcar en la intimitat d'un dels seus carrers, vam poder anar a la seva casa, refugi d'investigador, Can Sogués, mentre en el breu trajecte anàvem perdent minuts amb cada persona que, al creuar-nos, l'aturaven per departir amb ell amablement. La seva casa surava segles: mobles, eines, tota classe d'objectes típics del poble i de la comarca, del Penedès, i llibres, llibres per tot arreu. Vàrem arribar a la part alta de Can Sogués, un altell-estudi embotit de documents, papers i llibres, més llibres en grans prestatgeries, la seva taula de treball i els seus quaderns... Em va regalar i dedicar, amb molt afecte, dos més dels seus llibres, "*Els hereus de la terra*" i "*Origen dels noms geogràfics de Catalunya*". Vam sortir al gran jardí, amb generoses vistes, el seu hort, fruiters, ombres... Mentre m'anava explicant les investigacions que tenia en curs, parlava sense parar, contant històries antigues, anècdotes, costums del lloc. Sembla no desconèixer res: els Manyer i els Mayner eren el mateix cognom; a Calafell hi ha can Mayné, una bona casa...

"El primer Rovira que tinc de la seva família, m'explica, es l'Antón. Era Honorable Batlle d'Albinyana i va ésser excomunicat per l'Església moltes vegades, ja que li aixecaven les excomunionis". —"I com ho sap tot això?". —"Perquè estic investigant en el llibre d'excomunionis de la Parròquia. Els que no pagaven deutes eren sotmesos a aquest càstig tan dur fins que no es posaven al corrent en les qüestions de diners". M'ensenya dades, noms, dates i motius.

Surten molts noms repetits, però qui, apareix més vegades, juntament amb l'avi Antón, l'Honorable Batlle nascut a finals del segle XVI, és el seu fill, l'Antoni Rovira, menor, germà de l'avi 10, Isidre Rovira. L'estudi de les excomunionis que ara te al davant recull les dels anys 1620-1630. En aquest estudi, els Anton Rovira, major i menor, baten records. En aquest llibre, per descàrrec dels inculpats, se senyala la data i motiu pel que s'aixecava l'excomunió.

Sortim tots dos a recórrer el poble. Continua explicant històries. "Els Rovira, de sempre vivien al poble, al carrer Major 1, no a cap casa pairal fóra de la vila". M'ensenyà la casa. Sobre la porta, un escut de pedra incrustat: "aquest escut no és dels Rovira", em diu. Continuem pels voltants: "Cal Ros, de la família també, ha estat refeta al menys tres vegades, que jo sàpiga". Després Can Riambau, avis de la següent generació; em presenta a l'actual propietària, que ja no es diu Riambau, però que ve d'ells; és parenta d'un que el Vaticà està veient si el fan sant. Cal Po del Farruel, molt abandonada i deteriorada. Vaig fotografiant aquestes antigues cases que un dia, fa anys, varen ser les cases d'avis llunyans dels meus fills: allà van néixer, van córrer jugar, treballar i van morir. No puc, més que amb la imaginació, veure'ls a cadascun d'ells, en cada moment important de la seva vida, o encara millor en cada moment intranscendent, quotidià...

Dinàrem en un restaurant casolà, fora vila. Manel Bofarull segueix explicant coses interessants. És interromput per parroquians. Tothom el coneix i l'estima.

Després de dinar, pugem amb el cotxe, muntanya amunt, un parell de kilòmetres, per una carretera de revolts, fins l'aïllada ermita de Sant Antoni de Pàdua. Més fotos. La historia negra de l'ermità: un sant baró, que tot just acabant-se la guerra civil de 1936, veia com "los nacionales" pujaven a l'ermita; en arribar, al veure'l a ell i als seus dos fills, soldats moros, sense dir res, assassinaren a trets als dos nois. El pare, crec que des d'aquell moment va enfollir.

Vespreja. Anem al poble veí: Les Peces, de la partida d'Albinyana. Està preparant un llibre sobre Les Peces. M'ensenyà i explica la història d'una magnífica casa amb esgrafiats. – "Llàstima que no estigui l'amo. Te la ensenyaria per dintre. Es tan bonica!".

Continua explicant-me històries de les contrades. De lluny, a la muntanya, s'albira una cova amb una gran boca: dins hi ha pintures, que abans es podien veure. Ara no s'hi pot entrar. Hi han posat una reixa. No pas per protegir les pintures, sinó una espècie de rats penats, en perill d'extinció, i que han fet de la cova el seu refugi. Ara n'hi ha un munt, però s'han de preservar.

Seguim. Te catalogats des d'abans de 1600 a tots els naturals d'Albinyana: bateigs, esposalles, casaments, defuncions. Tot tret dels llibres parroquials que es conserven. Ell passarà a la màquina d'escriure i em farà còpia de tots els que han estat avantpassats de la família de la meua dona, la Maria Antònia: els Rovira, Aguiló, Riambau,... En el seu arxiu d'Albinyana te més de 10.000 fitxes.

De tornada, amb calma, continua explicant. Ens acomiadem, ja dins Barcelona: –"Ep, hi tornarem a fer una escapada com aquesta!"- em diu. –"I es clar"- li responc amb veritables ganes.